

verit conservationem agnationis, quo casti omnes Doctores conveniunt. Monasterium non excludere substitutos. Rota par. 8. dec. 134. num. 15. et sic contingit in Primogenituris, ac Majoratibus, qui ad conservandum splendorem Familiæ eriguntur; In iis enim, excluso Monasterio, succedere proximum agnatum fatentur Doctores communiter cum Covarruv. l. c. c. 19. Layman l. c. c. 9. Molin. disp. 623. Azor. tom. 1. lib. 12. c. 8. q. 5. (19. Limitatur tertio, in casu quo hæres iniquo animo fraudandi substitutum Fideicommissum ingreditur Religionem. Menochius lib. 4. *Præsumpt.* 83. num. 56. Abbas in cap. *In Præsentia* 8. de *Prob.* num. 46. Pirhing loc. cit. n. 76. Reiffenstuel loc. cit. num. 626. Sanchez lib. 7. cap. 16. num. 54. et 55, et alii. Et ratio est quia fraus, et dolus nulli patrocinari debet; cap. *Sedes* 15. cap. *Extendere* 16. de *Rescriptis*, c. *Tuæ* 12. de *Clericis non resid.* l. in fundo, ff. de *Rei vindic.* l. *Cum hi*, ff. de *Transact.* l. *Si Legatarius*, Cod. de *Legatis*. (20. Limitatur quarto in casu, quo hæres gravatus inductus est ad ingressum Religionis suasionibus, et blanditiis Monachorum, tunc enim Monasterium nulla bona hujus Professi consequetur, adeoque nec substitutus excluderetur. Menochius loc. cit. n. 87. Sanchez loc. cit. num. 62. Pirhing. loc. cit. sub. num. 76. per Jura mox allegata. (21. Limitatur quinto, in casu quo hæres ingrediatur Monasterium honorum in communi, et successionis omnino incapax; ut sunt Monasteria Minorum de toto corpore Observantiæ, et Capuccinorum; Tunc enim substitutus succedit statim a die professionis, quia professio in talibus Monasteriis quo ad successionem æquiparatur morti naturali. Menochius loc. cit. n. 84. Pirhing loc. cit. sub. num. 76. Reiffenstuel loc. cit. num. 626. (22. Limitatur sexto, in casu quo alia causa pia sit substituta, ut si Testator dixerit, Si hæres meus sine liberis obierit, substituto Hospitale, Pauperes, Ecclesiam Parochialem, et hujusmodi, quando enim privilegiatus concurrat cum privilegiato, tunc privilegiis non attentis, servatur Jus commune, et sic licet hæres ingrediatur Monasterium, et ibi profiteatur, adhuc hæreditas est restituenda piæ causæ substitutæ, arg. cap. *Cum causa*, de *Præbend.* Communis cum Pirhing. loc. cit. Reiffenstuel loc. cit. n. 627. Abbas, et Glossa in cap. *In Præsentia* 8. de *Probat.*

(23. Fideicommissum regulariter loquendo vendi, pignorari, aut hypothecari nequit, textu expresso in l. final. § *Sed quia* 2. C. communia, de *Legat.* ibi: « Nemo itaque hæres ea, quæ pure sub certa die relicta sunt, vel quæ restitui aliis disposita sunt, vel substitutionis supposita, putet in posterum alienanda, vel pignoris, vel hypothecæ titulo assignanda; quia satis absurdum est et irrationabile rem, quam in suis bonis pure

(1) De alienatione fideicommissi propter Dotem fusus actum est supra de *Dote quoad Fideicommiss.* artic. 4. (EDIT. BARBIELL.)

(2) Supra firmatum fuit prohibitam esse alienationem, debitorumque contractionem, quid vero dicendum de Creditorum exactione pendente saltem

non possidet, eam ad alios posse transferre, vel hypothecæ, pignorisque nomine obligare, vel alienam spem decipere » Rota par. 5. t. 1. dec. 408. num. 9. par. 12. dec. 310. num. 1. (24. Limita tamen primo, si alienatio est necessaria pro solutione debitorum Testatoris, dummodo non alienentur immobilia, si pecunia, vel alia mobilia ad solvendum sufficientia adsint. Card. de *Luc. de Fideicommiss.* disc. 161. num. 5. et 8. et summa n. 305 et 306. item. disc. 162. n. 8. Tuschus lit. C. consil. 283. num. 16. Glossa in l. *Filius familias* § *Diu*, ff. de *Legat.* 1 et alii passim; et ratio est quia non intendit prohibere alienationem cum præjudicio Creditorum; arg. l. *Creditoris arbitrio*, ff. ad l. *Palcid.* (25. Limita secundo, si alienatio est necessaria pro competenti dote. Authent. *Res quæ*, Cod. *Communia*, de *Legat.* Tusch. lit. F. consil. 284. n. 1. citans communem. Vel pro alimentis hæredis gravati, et suorum descendentium. Card. de *Luca de Fideicommiss.* disc. 170 et 171. Tusch. loc. cit. Vel pro liberatione possessoris ab hostibus, vel latronibus, Card. de *Luca de Fideicommiss.* in summa num. 294. Reiffenstuel lib. 3. *Decretal.* tit. 26. num. 618. et alii communiter (1). (26. Limita tertio, si est necessaria distractio pro detractioe competentis legitimæ, et Trebellianicæ. Baldus l. 4. consil. 163. n. 4. Parisius lib. 2. consil. 17. et 18. Reiffenstuel loc. cit. num. 617. Tusch. et alii communiter; et ratio est, quia detractio legitimæ, et Trebellianicæ debetur de Jure, *Novell.* 18, c. 1. Authent. *Novissima*, Cod. de *inof. Testam.* l. 33. Cod. de *inof. Testam.* § *Sed quia* 7, *Inst. de Fideic. hæred. cum Concordantis*, adeoque si non aliunde, quam vendendo haberi potest, vendi debet. (27. Limita quarto, si distractio est utilis, uti sit in casu permutationis Fideicommissi pro bono utiliori ipsi gravato, ac aliis substitutis. Card. de *Luca, Disc. de Fideicommiss.* disc. 157. num. 7, et 8. Reiffenstuel, loc. cit. num. 619, et alii communiter. Cum enim in tali casu nulli fiat injuria, et damnum sed commodum omnibus vocatis, et substitutis, præsumitur adesse tacitus omnium consensus. (28. Limita quinto, si alienentur res, quæ servando servari non possunt, dummodo pretium inde comparatum postea restituatur substitutis, ut applicetur in re immobili, Card. de *Luca, de Fideic.* disc. 90, n. 9, et communis aliorum. (29. Limita sexto, si omnes vocati, et substituti, in quorum favorem Fideicommissum factum est, ad alienationem consentiunt, textu expresso in l. *Quoties* 11, ff. de *Fideicommiss.* ibi: « Quoties ab omnibus, qui alienatione facta ad Fideicommissum petitione adspirare possunt, venditio celebretur, aut quibusdam vendentibus alii consenserunt, contractus auctoritas convelli nequaquam potest (2). »

fideicommissi conditione; Jure exigi nomina debitorum ab hærede fiduciario, et hæreditarias perimi obligationes tenet Gratian. *Discept. forens.* cap. 656, n. 8 et 9, et late Voet. in *Pandect.* lib. 36, tit. 4, num. 63. (EDIT. BARBIELL.)

(30. Si qua in jure materia occurrit sumopere illustranda, hæc certe est de Fideicommissis, quum vix condatur Testamentum, in quo Fideicommissum haud ordinetur. Sed quum sciam me intra limites additionum continere debere, materiam, ut vellem, illustrare nequeo, sed agam dumtaxat de Fideicommissis Hæredi præsentijuncto, tum de Fideicommissis conventionali, de quibus cæteroquin non omnes disserunt.

(31. Quod attinet ad Fideicommissum hæredi præsentijunctum, hoc inductum est Lege finali Cod. de *Fideicommissis*, nullamque penitus requirit solemnitatem, sed debet a Testatore præsentijuncto injungi. Inde namque tota hujus Fideicommissi validitas dependet, quod Testator præsentis hæredis Fidei commiserit restitutionem hæreditatis, ut monstrat contextus, et illustrat Harprecht. de *Remed. Leg. final.* Cod. de *Fideicommiss.* cap. 4, § 10, et sequent. Non igitur subsistit Fideicommissum hoc, si hæres absens fuerit, ita ut ne valeat quidem scheda ad Absentem missa, cum deficiat fundamentum hujus Fideicommissi *privilegiati*; Idem Auctor citato loco, § 13.

(32. Num ad validitatem hujus Fideicommissi requiratur insuper promissio hæredis, non conveniunt inter se Doctores. Negativa mihi opinio semper arrisit. Disponit enim hic Testator in vim mortis, et ita tota illa dispositio ex ejus debet dependere arbitrio, nec factum hæredis requiritur, alioquin dicendum foret, hæredem contradicere posse, et contradicentem minime obligari, quod tamen admitti nequit; Idem Auctor ubi supra, § 34. Sicuti autem tota hujus Fideicommissi substantia a Fide hæredum dependet, ita tantum per solam confessionem hæredum constare de eo debet, adeo ut si confessionem edere nolint, « necesse habent, vel Sacramentum subire, et omni inquietudine sese relaxare, vel si recusandum existimaverit Sacramentum, omni modo exactioni Fidei commissi subjacere: » sunt ipsa verba Legis finalis Cod. de *Fideicommiss.* Ubi enim recusant subire juramentum habentur pro confessis; confidentes autem absolvere obligantur ad Fideicommissum præstandum. Richter. dec. 62, n. 20, et seq.

(33. Adeo autem sola Fides hæredum hoc sustinet Fideicommissum, ut ne quidem sufficiat loco jurisjurandi delati uti aliis probationibus, si fortassis duo adfuissent Testes, quorum testimonio probari posset, Defunctum præsentijuncto Fideicommissum injunxisse, quia ita Fideicommissum dependeret a Fide Testium, non a Fide hæredum; Quoties autem a Testium præsentia dependet Fideicommissum, quinque ad minus esse debent, minimeque duo sufficiunt. Hæres vero, si delatum ipsi sit juramentum, non prohibetur conscientiam suam per alias probationes exonerare, veluti si probare absentiam possit, Richter. dict. dec. 62, num. 29. Finckelth. observ. 51, num. 7 et 11. Hactenus de Fideicommissis hæredi præsentijuncto.

(34. Fideicommissum conventionale est illud, quod in actu inter vivos constituitur. Inductum est autem hoc Fideicommissum moribus gentium.

(35. An hoc Fideicommissum conventionale esse possit universale, scilicet de tota hæreditate, vel parte ipsius, dubitatur, et non immerito. Sicuti enim hæreditas pactis dari nequit, ita quoque per modum Fideicommissi factitii haud transfertur. At apud plerasque gentes prævaluit opinio affirmativa; Strykius, in *usu modern. Pandect.* lib. 26, tit. 1, § 6. Harprecht. de *Fideicommiss. conventional.* § 2, et ita quidem, ut nec requiratur confirmatio superioris.

(36. Major dubitatio est, an Fideicommissum hoc conventionale constitui possit in favorem Tertii? De jure enim Alteri per pactum Alterius actio acquiri nequit. Sed et posse receptum est, Strykius in *usu modern. Pandect.* lib. 26, dist. tit. 1, § 4.

(37. Inter omnes vero convenit, in hoc Fideicommissis conventionali, licet universali, locum haud esse beneficio quartæ Trebellianicæ. Beneficium enim quartæ in Fideicommissis condito in Testamento in favorem hæredis inductum est; idque quia cum hic suo facto se haud obstrinxerit ad restituendum, sed ad hoc ex solius Testatoris dispositione teneatur, merito ei ex bonis defuncti aliquid concedendum erat, quo eo promptius invitaretur ad adeundam hæreditatem, eamque restituendam. At hæ rationes applicari nequeunt ad conventionale Fideicommissum, quum gravatus ex data Fide obligetur ad restituendum, proptereaque minime oporteat per beneficia juris eum allicere ad implementum suæ obligationis; Pirckm. consil. 1, n. 203. Harprecht. de *Fideicommiss. conventional.* § 41.

ADDITIONES EX EDITIONE BARBIELLINIANA.

(38. Rursus Fideicommissum esse potest reciprocum simpliciter, et reciprocum lineare. Reciprocum simpliciter est dum plures ab initio instituuntur, et invicem alter alteri per fideicommissum substituitur. Reciprocum vero lineare est dum non modo primi heredes, sed eorum insuper descendentes ad invicem substituuntur. Primo casu mortis primis heredibus cum filiis fideicommissum favore coheredum expirat, licet filii unius ex heredibus institutis, deinde sine prole decedant: non ita tamen secundo casu. Ubi enim constat de reciproca lineari non modo unus alteri succedit, sed una linea defecta altera subingreditur. Plura de his fideicommissis dicenda, quæ videri possunt apud Anton. Fabr. *Cod.* lib. 6. tit. 22. definit. 22. et 23. Peregrin. de *Fideicommiss.* art. 13, n. 72. usque ad fin. ubi etiam de fideicommissis gradualibus, et quando tale judicari debeat, fuse agit. Rursus consule Rotam coram Falconer. tit. de *Dote* dec. 18. num. 12; coram Lancetta dec. 40. num. 3. 4. 5. dec. 217 num. 11, dec. 522. a num. 1. ad 5. dec. 637. 761. 1250. 1294. cor. Crescent. dec. 287. 184. 473. et 491.

(39. Hactenus de fideicommissis ultima

voluntate relictis, nunc pauca addenda de fideicommissis per actum inter vivos constitutis, cum per ultimam voluntatem non minus quam per actum inter vivos fideicommissa induci possint, ut dum donationi adjicitur pactum de rebus donatis alteri personæ, seu filii donatarii restituendis; l. *Cum quis decedens* 37. § *Pater ff. de legat.* 3. Bruneman. *ibid.* et communiter Doctores. Ita et pactis dotalibus fideicommissa induci possunt, quæ tamen ut fideicommissi vinculo afficiantur actis insinuanda sunt ad instar donationum, de quibus late Peregrin. *de fideicomm.* art. 51. Grønewegen. ad leg. 3. *Cod. de Condit. ob caus. dator.* Zoef. in *Pandect.* lib. 39. tit. 5. num. 62 et 63. Anton. Mathæi *de Succession. disput. ult. de divort. leg. et Usus.* num. 51. (40. Hæc tamen fideicommissa a fideicommissis ultima voluntate relictis differunt. In his competit actio non minus personalis, quam in rem; in fideicommissis vero inter vivos constitutis personalis tantum actio datur ex æquitate ad persequendum tale fideicommissum, l. *quoties* 3. *Cod. de Donat. quæ sub modo* Vinnius tractat. *de Pactis* cap. 13. n. 11 et 12. Voet. in *Pandect.* lib. 36. tit. 1. num. 9. Perez in *Cod.* lib. 8. tit. 55. n. 15. Vinc. de Franch. dec. 74. Guid Papæ dec. 512. Vide tamen Carpov. par. 3. cap. 8. defin. 12. Fusar. *de Substit.* quæst. 14. Bruneman. in *Cod.* lib. 8. t. 55. in leg. 3. per tot. (41. Differunt secundo, ut fideicommissa per ultimam voluntatem

FIDEJUSSIO, FIDEJUSSOR.

SUMMARIUM.

1. Fidejussio quid sit. — 2. Fidejussor unde dicitur, et quid sit. — 3. Fidejussio quavis verborum forma, ore tenus, et inscriptis, immo inter absentes et per Epistolam fieri potest. — 4. Fidejussor dari, et Fidejussio constitui potest super quovis debito, vel obligatione quomodocumque contracta. — 5. Potest quis de sistenda persona incarceranda fidejungere, quam si non sistit, ipse Fidejussor non incarceratur, sed punitur pœna pecuniaria. — 6. Fidejussor dari potest non solum pro præsentis, sed etiam pro futura obligatione. — 7. Fidejungere possunt omnes qui liberam rerum suarum administrationem habent, et a lege non prohibentur. — 8. Prohibentur autem primo Fidejungere milites, exceptis tamen veteranis honeste a militia dimissis. — 9. Secundo, Fidejungere prohibentur mulieres etiam pro conjunctissimis personis. — 10. Tertio, Fidejungere prohibentur Ecclesiarum Prælati, et Clerici. — 11. Limitatur conclusio, si raro tantum in uno, vel altero casu fiat ex causa præsertim pietatis, vel charitatis. — 12. Clericus Fidejungere debet de Patrimonialibus, vel quasi talibus, et non de Ecclesiasticis satisfacere, nisi forsitan ex causa necessitatis, ac pietatis pro egeno, vel alia causa pia contingeret Fidejussio, ad n. 13. — 14. Item Fidejungere potest Clericus pro alio Clerico. — 15. Item Clericus potest Fidejungere pro sua Ecclesia. — 16. Clerici Fidejussio facta nimis frequenter de bonis Patrimonialibus, vel de aliis Ecclesiasticis redditibus ad ipsum pro honesta sustentatione plene spectantibus, quamvis sit illicita, est tamen valida. — 17. Quarto Fidejungere prohibentur Religiosi omnes, non tantum privati, sed etiam Superiores sine consensu majoris. — 18. Limitatur conclusio in casu quo Prælati pro modica quantitate, et raro fidejubeat. — 19. Fidejussio a prælato, vel privato Religioso contra Jura facta non solum est illicita,

constituta ad nutum fideicommittentis, quousque vivit, revocari possint, non ita tamen fideicommissa inter vivos relictis, quæ semel a fideicommissario acceptata amplius liberum non est fideicommittenti fideicommissum revocare. Jul. Clar. § *Donatio* quæst. 13. n. 5. Fachin. *Controver.* lib. 8. c. 89. et 91. Mant. *de tacit. et ambig. Convent.* lib. 13. tit. 48. num. 8. Zoes. in *Pandect.* lib. 39. tit. 5. numer. 65 et seq. Perez. loco citat. num. 6 (42. Dubitari autem potest utrum hujusmodi fideicommissum inter vivos relictum ea lege, ut donata bona ad donantem revertantur, si donatarius sine liberis moriatur, jus aliquod iisdem liberis tribuat, adeo ut æqualiter succedant, an potius liberum sit donatario de donatis bonis disponere eaque inæqualiter etiam inter eosdem liberos dividere. Tota hæc quæstio dependet ex determinatione controversiæ an filii in conditione positi censeantur dispositive vocati, adeo ut ubi lex, vel consuetudo, vel statutum viget, prout Romæ ex c. 142. lib. 1. *Statut. Urb. Rot.* Coram Lancett. dec. 217. num. 2. cujus vigore filii in conditione positi tamquam dispositive vocati reputantur, tunc cum iisdem liberis jam sit jus quæsitum, nullum ipsis potest detrimentum afferri ex dispositione patris donatarii, secus vero ubi consuetudo, in contrarium observatur. Voet. in *Pandect.* lib. 39. tit. 5. n. ultim. sed hanc quæstionem accuratius exposuimus supra *de Donationibus.* Art. 3. novis addit.

ta, sed etiam invalida. — 20. Fidejussor tenetur solvere totum, quod debitor principalis tempore Fidejussionis debebat, si hic non est solvendo, immo etiam usuras, si ita promisit. — 21. Fidejussor non obligatur ad plus quam debitor principalis. — 22. Nec Fidejussor potest prius obligari, quam obligatus sit debitor principalis. — 23. Si Fidejussor ad certum dumtaxat tempus fidejussit, et Creditor sine consensu Fidejussoris tempus prorogat debitori, ad nihil amplius tenetur Fidejussor. — 24. Fidejussor, quantum est ex simplici Fidejussione, non tenetur ad usuras, aut alias novas accedentes obligationes. — 25. Tenetur tamen ad ipsas, si specialiter vel universaliter ad has quoque se obligavit. — 26. Fidejussoris obligatio transit etiam ad ejus hæredes. — 27. Si plures sint Fidejussores super eodem debito, tenentur omnes in solidum ita ut, si solvendo non sint, ille solus, qui solvendo est, ad totum in solidum solvendum teneatur. — 28. Si tamen alii confidejussores etiam sint solvendo, non potest creditor convenire unum solum pro toto debito, et conventus potest excipere, et dicere ut singulis æqualiter pro suis partibus conveniat. — 29. Si post factam legitime divisionem debiti inter fidejussores, aliqui fiant non solvendo, id accidit damno Creditoris. — 30. Fidejussor Regulariter conveniri non potest, nisi postquam fuit conventus, et excussus debitor principalis, et inventus, quod ipse non sit solvendo, sive in totum, sive in partem. — 31. Hoc privilegio gaudet Fidejussor, si debitor principalis sit absens, et ipse præsens, nisi promittat sistere præsentem debitorem principalem intra tempus a Judice determinatum. — 32. Nec Fidejussor gaudet tali beneficio, seu privilegio, si notorie constet debitorem principalem non esse solvendo. — 33. Nec Fidejussor gaudet tali Beneficio, si debitor sit difficilis conventionis. — 34. Nec Fidejussor gaudet tali Beneficio excussionis, si ipsi expresse, vel tacite renuntiavit, ut facere po-

test. — 35. Nec Fidejussor gaudet tali Beneficio excussionis, si malitiose neget Fidejussionem, et postea convineatur. — 36. Fidejussor in pluribus casibus potest petere liberationem a Fidejussione, etiam antequam solvat. — 37. Primus casus est, si debitor diu negligit solvere, seu in culpabili mora solvendi diu fuit. — 38. Secundus casus est, si debitor principalis incipit esse prodigus, et dissipare bona sua. — 39. Dummodo tamen tempore Fidejussionis sciente Fidejussore non cœperit debitor dilapidare bona. — 40. Tertius casus est, si Fidejussor, ut pro debitori principali solvat, a Judice condemnatur. — 41. Quartus casus est, si inter Fidejussorem et debitorem conventum sit, ut eveniente certa conditione, aut elapso certo tempore, liberaretur Fidejussor. — 42. Quintus casus est, si Fidejussor ex rationabili causa vellet peregre proficisci in longinquas regiones. — 43. Sextus casus est, si inter debitorem et Fidejussorem graves, vel capitales exorta sint inimicitie, dummodo non sint exorta culpa Fidejussoris. — 44. Principalis debitor tenetur de jure Fidejussorem relevare, et eundem reintegrare, de omnibus per eum solutis. — 45. Immo non solum tenetur conservare indemnem Fidejussorem pro summa, pro qua fidejussit, sed etiam pro omni damno, et interesse passo ratione Fidejussionis. — 46. Fidejussor potest pacisci, et de jure aliquid recipere in compensationem imminenti periculi, quod subit in fidejubendo. — 47. Etiamsi debitor existat idoneus. — 48. Regulariter de stylo mercatorum persolvantur pro Fidejussione duo in singula centenaria. — 49. Creditor potest acceptare moderatum pretium, ut Fidejussorem liberet a Fidejussione periculosa, vel molesta, quam suscepit pro debitore.

(1. Fidejussio est contractus, quo quis alienam obligationem suscepit implendam, si debitor principalis non solverit. Est in re communis, arg. *Institut. princ. de Fidejuss.* et l. *Sicut* 65. ff. eod. (1). (2. Fidejussor (sic dictus a *fide* et *jubeo*, quasi fide sua jubens, ut alteri credatur, l. *Creditor* 60. § 1. ff. *Mandati* et l. *Ubi* 75. § *Qui vero* ff. *de V. O.*) est is, qui alienam obligationem in se suscepit, seu fidem suam interponit de solvendo debito, casu quo ipse illud non solverit; Est in re communis, arg. *Institut. princ. de Fidejuss.* (3. Fidejussio quavis verborum forma ore tenus, et in scriptis, immo inter absentes, et per Epistolam fieri potest; Engel. lib. 3. *Decret.* tit. 12. num. 2. Reiffenstuel *ibidem* num. 11. et communis aliorum. (4. Fidejussor dari, et Fidejussio constitui potest super quovis debito, vel obligatione quomodocumque contracta, textu expresso l. 1. ff. *de Fidejuss. et mandat.* ibi: «Omni obligationi Fidejussor accedere potest,» l. *Græce* 8. § 1. ff. eod. ibi: «Præterea sciendum est Fidejussorem adhiberi omni obligationi posse, sive re, sive verbis, sive consensu;» § 1. *Institut. de Fidejuss.* ibi: «Omnibus autem obligationibus adsumi potest, idest, sive re, sive verbis, sive litteris, sive consensu contrahatur, ac nec illud quidem interest, utrum civilis, an naturalis sit obligatio, cui adjicitur Fidejussor.»

(5. Potest quis de sistenda persona incarceranda Fidejungere, quam si non sistit, ipse Fidejussor non incarceratur, sed punitur

(1) Hæc definitio procedit in simplici fidejussione, non in solidali, ut Artic. 2. (EDIT. BARBIELL.)

(2) Excipe casum quo decipiendi animo, vel cum sciret se non teneri tamen fidejussit, et tunc non

— 50. Creditor compelli non potest, ut habito uno Fidejussore, admittat alium. — 51. Si tamen creditor admiserit alterum Fidejussorem, liberatur primus. — 52. Fidejussores plures, quando sunt omnes in solidum obligati, sicuti respectu debitoris principalis sunt confidejussores; ita alter alteri ad invicem sunt etiam Fidejussores pro rata, et ratione solidi alter pro altero tenetur, et conveniri potest. — 53. Ac ideo, si alter ex confidejussoribus in solidum obligatis, solvat Creditori principali, potest repetere ratam partem adversus alios confidejussores. — 54. Quilibet tamen confidejussor pro eo, quod solvit, habet actionem mandati contra debitorem principalem. — 55. Insuper habet etiam Fidejussor actionem negotiorum gestorum adversus principalem debitorem, ad repetendum id quod solvit et indemnitatem consequendam. — 56-59. An jure civili et canonico prohibiti sint Clerici in universum fidejungere. — 60. De Fidejussore in criminalibus *Remissive.* — 61. Altera exceptio, qua Fidejussor non gaudet privilegio expectandi debitoris excussionem. — 62. Salvo tamen regressu ad Fidejussorem. — 63. Sequitur divisionis exceptio. — 64. Quæ pro omnibus debitis indistincte competit. — 65. Dempto qui pro tutore vel cum muliere fidejubeat. — 66. Et qui huic beneficio expresse renuntiat. — 67. 68. De cedendarum actionum remedio. — 69. Quando Fidejussor solutum repetere nequit. — 70. Alteri casus recensentur quibus Fidejussor a fidejussione liberatur. — 71. Tria Fidejussorum genera. — 72. De solidali fidejussione. — 73. Ejus effectus. — 74-80. Et consequentiæ. — 81. De Fidejussore indemnitate. — 82. Quomodo liberetur.

pœna pecuniaria, vel taxata a Jure, decreto, consuetudine, vel arbitraria Judicis; et quidem extraordinaria, si reus ex dolo Fidejussoris exhibitus non est, vel aufugit, textu expresso in l. *Si quis* 4. ff. *de Fidej.* ibi: «Si quis reum criminis, pro quo satis dedit, non exhibuerit, pœna pecuniaria plectitur; puto tamen, si dolo non exhibeat, etiam extra ordinem esse damnandum; sed si neque in cautione, neque in decreto Præsidis certa quantitas comprehensa est, ac nec consuetudo ostendit, quæ certam formam habet, Præses de modo pecuniæ quæ inferri oporteat statuet.» (6. Fidejussor dari potest non solum pro præsentis, sed etiam pro futura obligatione, l. *Stipulatus* 6. § 2. ff. *de Fidejuss.* ibi: «Adhiberi autem fidejussor tam futuræ, quam præcedenti obligationi potest.» (7. Fidejungere possunt omnes, qui liberam rerum suarum administrationem habent, et a lege non prohibentur; Communis, arg. l. 3. ff. *de Fidejuss.*

(8. Prohibentur autem fidejungere: Primo, milites, l. 8. § 1. ff. *Qui satis dare coguntur*, et l. *Miles* 31. *Cod. de Locato*, ibi: «Milites fidejussores fieri prohibemus.» Excipiuntur tamen milites veterani honeste a militia dimissi, quia ipsi cum non teneantur amplius armis occupari, et bello interesse, possunt libere privata negotia, et commercia tractare, argum. leg. 1. *Cod. de Veteranis* (2) (9. Secundo, fidejungere prohibentur mulieres, l. 1. ff. ad Sac. Congr. *Vellejan.* ibi: «Vellejano Senatusconsulto plenissime comprehensum juvatur Vellejano; l. 1. § 5, l. 5, princip. ff. *ad S. C. Vellej.* Item si aliquid in præmium fidejussoris a debitore receperit; quod a publico instrumento a tribus testibus subscripto, leg. 23, per tot. *Cod. ad*